

FUNDUSZ SOŁECKI KROK PO KROKU

1. Co to jest fundusz sołecki?

Fundusz sołecki to środki finansowe wyodrębnione w budżecie gminy, które są zagwarantowane dla sołectw na wykonanie przedsięwzięć służących poprawie warunków ich życia. To zebranie wiejskie – czyli mieszkańcy danego sołectwa podejmują decyzje na co mają zostać wykorzystane ww. środki finansowe. Dlatego też, to samym mieszkańcom zależy na tym, aby środki były wydawane w sposób prawidłowy i efektywny. Realizacja zadań w ramach funduszu sołeckiego ma przyczynić się do znacznego wzrostu aktywności społecznej i inicjatyw obywatelskich na terenach wiejskich.

2. Warunkiem przyznania sołectwu w danym roku budżetowym środków z funduszu jest złożenie do wójta wniosku zatwierdzonego uchwałą zebrania wiejskiego. Konkretnie sołectwa mają prawo do wskazania, na co należy wydatkować kwoty przypadające im z tej puli. Są to więc środki w budżecie gminy, tyle że wydzielone z przeznaczeniem wyłącznie dla sołectw, które się w niej znajdują. To powoduje, że fundusz sołecki musi podlegać takim samym rygorom, określonym w ustawie o finansach publicznych i Prawie Zamówień Publicznych, jakim podlegają zwyczajne środki w budżecie gminy. Fundusz Sołecki to też są środki publiczne i należy przy ich wydatkowaniu kierować się zasadą oszczędności, gospodarności i celowości. Ich uruchomienie i wydatkowanie musi się przy tym odbywać według wymogów formalnych zawartych w ustawie z dnia 21 lutego 2014 r. o funduszu sołeckim (Dz. U. poz. 301 z późn. zm.), tak, aby sołectwo i gmina mogły uzyskać korzyści, które daje funkcjonowanie u nich funduszu. Przedsięwzięcia wskazane przez mieszkańców konkretnego sołectwa do sfinansowania z funduszu nie mogą być jednak dowolne. Muszą odpowiadać warunkom i wymogom formalnym, które zostały określone w ustawie o funduszu sołeckim i w art. 7 ustawy o samorządzie gminnym. Ustawa o funduszu sołeckim daje możliwość realizacji wspólnych przedsięwzięć przez kilka sołectw. W takim przypadku każde sołectwo uchwała oddzielnie wniosek, który dotyczy wspólnego przedsięwzięcia np.: mieszkańcy 2 sołectw korzystają z 1 placu zabaw ulokowanego na terenie jednego z nich – sołectwo A będzie mogło sfinansować np.: zakup nowego wyposażenia placu, a sołectwo B np.: ogrodzenie.
3. Fundusz sołecki należy wykorzystać do 31 grudnia roku budżetowego. Niewykorzystane środki nie przechodzą na kolejny rok budżetowy.

4. Co trzeba zrobić, aby korzystać z funduszu sołeckiego?

Aby fundusz sołecki faktycznie został zrealizowany w konkretnym sołectwie, powinny być podjęte następujące działania:

1. wniosek danego sołectwa uchwała zebranie wiejskie z inicjatywy sołtysa, rady sołeckiej lub co najmniej 15 pełnoletnich mieszkańców sołectwa.
2. wniosek musi wskazywać konkretne przedsięwzięcia wraz z uzasadnieniem i oszacowaniem kosztów.
3. wniosek musi być przekazany Wójtowi Gminy w nieprzekraczalnym terminie do dnia 30 września roku poprzedzającego rok budżetowy obowiązywania funduszu sołeckiego.
4. przedsięwzięcia wskazane do realizacji przez zebranie wiejskie we Wniosku muszą być zadaniami własnymi gminy, służyć poprawie warunków życia mieszkańców i być zgodne: ze strategią rozwoju gminy i planem odnowy miejscowości.
5. szacunek kosztów musi się mieścić w kwocie przypadającej sołectwu z puli funduszu sołeckiego

Poniżej przedstawiamy „krok po kroku” schemat wyodrębniania i realizacji funduszu sołectkiego w Gminie.

Krok 1:

Przyjęcie przez Radę Gminy Elbląg uchwały o wyodrębnieniu funduszu sołectkiego.

Rada Gminy wyraziła zgodę na wyodrębnienie funduszu sołectkiego w budżecie gminy Elbląg, w uchwale Nr XVIII/138/2020 z dnia 19 marca 2020 r.

Krok 2:

Przekazanie przez Wójta Gminy Elbląg wszystkim sołtysom w Gminie informacji, o wysokości środków jakie będą przysługiwały sołectwom w następnym roku budżetowym.

Powyższa informacja jest przekazywana przez Wójta w nieprzekraczalnym terminie do dnia 31 lipca roku poprzedzającego rok, w którym przedsięwzięcia z funduszu mają być wykonane.

Wysokość kwoty dla konkretnego sołectwa jest obliczana na podstawie tak zwanej kwoty bazowej i liczby mieszkańców sołectwa. Zależy ona od liczby mieszkańców sołectwa i dochodów gminy w przeliczeniu na jednego mieszkańca (ale tylko od dochodów bieżących, to znaczy bez dochodów majątkowych).

Informacja o konkretnej kwocie dla każdego sołectwa powinna być punktem wyjścia do rozważań liderów sołectwa, czy pieniędzy z tego źródła wystarczy na przedsięwzięcie, czyli czy fundusz pokryje wszystkie koszty. Bo być może konieczny będzie jeszcze udział mieszkańców albo ich wkład rzeczowy, na przykład nieodpłatny transport materiałów budowlanych lub darmowa robocizna.

Krok 3:

Zwołanie Zebrania Wiejskiego i poinformowanie o nim mieszkańców

Sołtys, wiedząc jaką kwotę sołectwo ma do dyspozycji powinien zwołać zebranie wiejskie, podczas którego mieszkańcy zdecydują na co wydać pieniądze z funduszu sołectkiego.

Osoba, która zgodnie ze statutem sołectwa ma kompetencje do przewodniczenia zebraniu wiejskiemu – najczęściej jest to Sołtys – powinna wcześniej przygotować porządek zebrania i jego reguły oraz przeprowadzić je sprawnie, aby zakończyło się ono podjęciem uchwały o przyjęciu konkretnego Wniosku.

Krok 4:

Zebranie Wiejskie

Zebranie Wiejskie decyduje o przeznaczeniu środków zarezerwowanych dla sołectwa. O tym kto może wziąć w nim udział i jakie inne warunki muszą być zapewnione, aby decyzje były ważne stanowi statut sołectwa. A zatem to Zebranie Wiejskie podejmuje decyzję o przeznaczeniu środków, a Sołtys jest organem wykonawczym, który w imieniu sołectwa składa wnioski do budżetu.

Uchwalenie Wniosku z inicjatywy sołtysa, Rady sołectkiej bądź minimum 15 pełnoletnich mieszkańców oznacza, że Zebranie Wiejskie może podjąć głosowanie tylko nad propozycją przedsięwzięć zgłoszonych formalnie przez sołtysa, radę sołectką albo minimum 15 pełnoletnich mieszkańców sołectwa.

Uwaga!

Przed uchwaleniem Wniosku warto skonsultować się z pracownikami Urzędu Gminy w zakresie formalnego przygotowania Wniosku, tzn. chodzi o kwestie własności gruntu czy nieruchomości, pozwolenia, zgłoszenia budowlane, o oszacowanie kosztów przedsięwzięcia oraz plany inwestycyjne gminy – pozwoli to zapewnić zgodność realizacji przedsięwzięcia z przepisami prawa, a jednocześnie

pozwole obu stronom uniknąć nieścisłości i późniejszych problemów.

Krok 5:

Przedłożenie Wniosku sołectwa do Wójta

Wniosek należy bezwzględnie złożyć Wójtowi najpóźniej do dnia 30 września roku poprzedzającego rok budżetowy. Złożony później nie będzie ważny. Termin ten jest ustawowo nieprzekraczalny.

Złożenie Wniosku choćby o dzień później jest równoznaczne z utraceniem przez sołectwo kwoty przysługującej mu na przyszły rok z puli funduszu.

Do Wniosku należy załączyć:

1. Zawiadomienie o zwołaniu Zebrania Wiejskiego.
2. Protokół Zebrania Wiejskiego.
3. Listę obecności z Zebrania Wiejskiego.
4. Uchwałę Zebrania Wiejskiego w sprawie uchwalenia Wniosku o przyznanie środków z funduszu sołectkiego.
5. Inne dokumenty, np.: deklarację mieszkańców z podaniem imion i nazwisk oraz podpisami o wykonaniu nieodpłatnym prac porządkowych, itd.

Następnie, licząc od daty otrzymania Wniosku złożonego przez sołectwo, Wójt ma siedem dni na jego odrzucenie, gdyby wniosek nie spełniał choćby jednego z warunków albo formalnych wymogów ustawowych, jednocześnie informując o tym sołtysa.

Sołtys może w terminie 7 dni od dnia otrzymania informacji, o której mowa powyżej, podtrzymać wniosek niespełniający warunków albo formalnych wymogów ustawowych, kierując go do Rady Gminy za pośrednictwem Wójta

Ustawa o funduszu sołectkim daje sołectwu możliwość poprawienia wadliwego Wniosku, ale złożonego w nieprzekraczalnym terminie, czyli do dnia 30 września. Na podstawie przepisu art. 5 ust. 7 i 8 ustawy o funduszu sołectkim ponowny wniosek musi być uchwalony i złożony Radzie Gminy za pośrednictwem Wójta w terminie zaledwie siedmiu dni od odrzucenia pierwszego Wniosku.

To bardzo mało czasu i trzeba ogromnej mobilizacji ze strony sołectwa, aby zdążyć, z uwagi na to, że trzeba powtórzyć całą procedurę jak przy „zwyczajnym” Wniosku, a więc ogłosić w statutowym terminie zebranie, które musi być prawomocne i musi podjąć uchwałę o przyjęciu przedsięwzięcia, którego koszt zmieści się w pierwotnej kwocie przysługującej sołectwu i które musi być zadaniem własnym gminy.

Dlatego warto włożyć wysiłek w należyte przygotowanie zebrania wiejskiego i prawidłowego Wniosku za pierwszym razem, aby uniknąć niepotrzebnych błędów i przykrych niespodzianek.

W przypadku podtrzymania Wniosku przez sołtysa, Rada Gminy rozpatruje ten wniosek w terminie 30 dni od dnia jego otrzymania,

W przypadku ponownie uchwalonego wniosku, Rada Gminy rozpatruje ten wniosek w terminie 30 dni od dnia jego otrzymania,

Uchwalając budżet, Rada Gminy odrzuca wniosek sołectwa, w przypadku gdy zamierzone przedsięwzięcia nie spełniają warunków albo formalnych wymogów ustawowych.

Krok 6:

Uchwalony wniosek, który spełnił wymagania, musi zostać wprowadzony do budżetu. Budżet uchwała Rada w kolejnych miesiącach.

Rada Gminy podejmuje uchwałę o włączeniu przedsięwzięć finansowanych ze środków funduszu sołectkiego do budżetu gminy w oparciu o wymienione już wcześniej kryteria:

- * wnioskowane przedsięwzięcia mieszczą się w katalogu zadań własnych gminy,
- * są zgodne ze strategią rozwoju, planem odnowy miejscowości
- * służą poprawie warunków życia mieszkańców

Krok 7:

Realizacja zadań z funduszu sołeckiego przyjętych w budżecie gminy

Zadania ze środków funduszu sołeckiego realizowane są zgodnie z opisem we Wniosku. Fundusz sołecki jest częścią budżetu gminy, za którego wykonanie odpowiedzialny jest Wójt Gminy.

ZADANIA WŁASNE GMINY

art. 7. Ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2020 r. poz. 713).

1. Zaspokajanie zbiorowych potrzeb wspólnoty należy do zadań własnych gminy. W szczególności zadania własne obejmują sprawy:

- 1) ładu przestrzennego, gospodarki nieruchomościami, ochrony środowiska i przyrody oraz gospodarki wodnej;
- 2) gminnych dróg, ulic, mostów, placów oraz organizacji ruchu drogowego;
- 3) wodociągów i zaopatrzenia w wodę, kanalizacji, usuwania i oczyszczania ścieków komunalnych, utrzymania czystości i porządku oraz urządzeń sanitarnych, wysypisk i unieszkodliwiania odpadów komunalnych, zaopatrzenia w energię elektryczną i ciepłą oraz gaz;
- 3a) działalności w zakresie telekomunikacji;
- 4) lokalnego transportu zbiorowego;
- 5) ochrony zdrowia;
- 6) pomocy społecznej, w tym ośrodków i zakładów opiekuńczych;
- 6a) wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej;
- 7) gminnego budownictwa mieszkaniowego;
- 8) edukacji publicznej;
- 9) kultury, w tym bibliotek gminnych i innych instytucji kultury oraz ochrony zabytków i opieki nad zabytkami;
- 10) kultury fizycznej i turystyki, w tym terenów rekreacyjnych i urządzeń sportowych;
- 11) targowisk i hal targowych;
- 12) zieleni gminnej i zadrzewień;
- 13) cmentarzy gminnych;
- 14) porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli oraz ochrony przeciwpożarowej i przeciwpowodziowej, w tym wyposażenia i utrzymania gminnego magazynu przeciwpowodziowego;
- 15) utrzymania gminnych obiektów i urządzeń użyteczności publicznej oraz obiektów administracyjnych;
- 16) polityki prorodzinnej, w tym zapewnienia kobietom w ciąży opieki socjalnej, medycznej i prawnej;
- 17) wspierania i upowszechniania idei samorządowej, w tym tworzenia warunków do działania i rozwoju jednostek pomocniczych i wdrażania programów pobudzania aktywności obywatelskiej;
- 18) promocji gminy;
- 19) współpracy i działalności na rzecz organizacji pozarządowych oraz podmiotów wymienionych w art. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego,
- 20) współpracy ze społecznościami lokalnymi i regionalnymi innych państw.

Uwaga!

Jak oszacować koszty przedsięwzięcia?

Szacując koszty zadań należy na wstępie ustalić ceny rynkowe usług i materiałów potrzebnych do ich realizacji. Ceny można ustalić na podstawie cen w lokalnych sklepach i hurtowniach. Koszty usług podają wykonawcy na różnego rodzaju portalach internetowych. Jeżeli na lokalnym rynku działają rzemieślnicy, warto zorientować się, jaką cenę proponują za daną usługę. Pracownicy Urzędu Gminy również mogą wskazać szacunkowe wartości usług i materiałów w oparciu o już realizowane zadania w Gminie.

Istotnym celem szacowania kosztów zawartych we Wniosku jest przedstawienie zebraniu wiejskiemu możliwości sfinansowania danego zakresu robót ze środków funduszu sołeckiego. Nie może być tak, że mieszkańcy uchwalą wniosek, w którym wskażą do wykonania w kolejnym roku budżetowym budowę chodnika o długości 1000 mb, gdzie w rzeczywistości wyodrębniona na dane sołectwo kwota funduszu pokryje jedynie 20% tego zadania.

Wykonanie robót lub innego rodzaju przedsięwzięć w szerszym zakresie niż wynika to z kwoty przypadającego funduszu jest możliwe w przypadku współfinansowania zadań z innych środków. Dodatkowo w Urzędzie Gminy należy się upewnić, czy na drodze wzdłuż, której planujemy wykonać chodnik nie są planowane w najbliższej przyszłości poważniejsze remonty lub przebudowy. Jeżeli gmina będzie miała tego rodzaju zamierzenia, to Rada Gminy może odrzucić Wniosek.